

יש סיבה לכל דבר - בפתח

שכבה בוגרת

הרציונאל

אחת הדרכים לגילוי האמונה היא ההתבוננות בטבע. התייחסות בולטת לכך אפשר למצוא בדבריו של דוד במזמורי תהילים. במזמור ק"ד (פסוק א') אומר דוד: "בְּרָכִי נַפְשִׁי אֶת ה', ה' אֱלֹקֵי גְדֻלַּת מָאֵד". דוד מסתכל בעיניים פקוחות על העולם, משבח את הבורא על גדולתו הניכרת בבריאה ומתמלא באמונה. כך גם במזמורים אחרים, כגון מזמור ח' (ב'-ד'): "ה' אֲדַבְּרֵנוּ מֵה אֲדִיר שְׁמֶךָ בְּכֹל הָאָרֶץ... כִּי אֶרְאֶה שְׁמִיךָ, מַעֲשֵׂה אֲצַבְעֶיךָ, יָרַח וְכֹכָבִים אֲשֶׁר פִּזְנָתָה...". וכן במזמור י"ט (פסוק ב'): "הַשָּׁמַיִם מְסַפְּרִים כְּבוֹד אֱלֹהִים; וּמַעֲשֵׂה יְדֵי מַגִּיד הַרְקִיעַ". הרעיון היסודי של מזמורים אלו הוא שההסתכלות בהדר הבריאה מביאה את האדם לאמונה בבורא, ליראתו, לאהבתו ולהכנעת האדם בפניו.

גם הרמב"ם מתייחס לכך בספרו "משנה תורה" (ספר המדע, הלכות יסודי התורה, פרק ב' הלכה ב'): "והיאך היא הדרך לאהבתו ויראתו? בשעה שיתבונן האדם במעשיו וברואיו הנפלאים הגדולים, ויראה מהן חכמתו שאין לה ערך ולא קץ, מיד הוא אוהב ומשבח ומפאר, ומתאוה תאוה גדולה לידע השם הגדול, כמו שאמר דוד: "צִמְאָה נַפְשִׁי, לְאֱלֹקִים, לְאֵל חַי" (תהילים מ"ב, ג)... ולפי הדברים האלו אני מבאר כללים גדולים ממעשה ריבון העולמים, כדי שיהיו פתח למבין לאהוב את השם. כמו שאמרו חכמים בענין אהבה, שמתוך כך אתה מכיר את מי שאמר והיה העולם".

בשיעור הזה נלמד להכיר במציאותו של ה' מתוך התבוננות בדברים הפשוטים שמסביבנו ונתחזק באמונה.

המטרות

- התלמידים יתחזקו באמונה בה'.
- התלמידים ירכשו כלים להבנה ולהכרה כי גם אם הקב"ה אינו נראה מציאותו ניכרת.

ההכנות הנדרשות:

- יש לצלם את מילות השיר (נספח 1) כמספר התלמידים.
- יש לצלם את העלה או התולעת (נספח 2) כמספר מחצית התלמידים.

פתיחה – סדר ואי סדר

- נתחלק לשתי קבוצות ולכל קבוצה ניתן משימה. קבוצה א': עליכם להסתדר בשורה על פי תאריכי הלידה. קבוצה ב': בחרו תלמיד מנחה שיכוון אתכם להסתדר בשורה על פי תאריכי הלידה.
- נראה לאיזו קבוצה לוקח יותר מהר להשלים את המשימה, אך לפני שנדון מדוע, ניתן משימה נוספת: לספור עד עשר.
- נסביר לתלמידים את הוראות הספירה:
  - תלמיד אחד מתחיל ואומר 1, תלמיד אחר אומר 2, וכן הלאה.
  - אסור למשתתף אחד לומר שני מספרים ברצף.
  - אסור לשני תלמידים לומר את המספר באותו זמן.
  - אם טועים (כלומר שני תלמידים אומרים יחד את אותו מספר) - מתחילים מהתחלה.
  - אף שהמשחק מתקיים במליאה לא כל התלמידים ישתתפו במשחק.
  - נקדיש למשחק כמה ניסיונות. סביר להניח כי המשימה תהיה קשה.
- נדון בשאלות הבאות:
  - מדוע לא הצלחנו במשימה? (לא קבענו מראש את סדר המשתתפים, ודברים נעשו באופן אקראי)
  - מה היה לנו קשה? (התזמון. המשתתפים לא יודעים מתי נכון לומר את המספר, שני תלמידים ספרו במקביל ואז המשחק נפסל)
  - מה היה עוזר למשחק להתנהל בקלות? (מנחה שמסמן לכל משתתף מתי תורו לספור)
  - מהי המסקנה מהמשחק? (כאשר אין מישהו שמוביל ודברים נעשים באופן אקראי – לא יוצא כלום, לא מצליחים אפילו לספור עד 10)
- נראה שאפילו משימות פשוטות כמו להסתדר בשורה לפי תאריך לידה או לספור עד עשר – צריכות הנחיה וניהול. ואם במשהו פשוט כך – קל וחומר בעולם...

שלב א': העלה והתולעת (מליאה)

- נחלק לכל תלמיד דף עם מילות השיר "העלה הקטן" (נספח 1 צד א'). בצדו השני של השיר יהיה מצולם עלה או תולעת (נספח 1 צד ב').
- נעשה הקדמה לשיר: השיר מספר על צדיק שהלך בדרך וראה עלה שנפל מהעץ. הצדיק רצה להבין מדוע נפל העלה.
- נקריא את השיר על העלה והתולעת או לחילופין נשמיע אותו מתוך הקישור הבא:
<http://www.youtube.com/watch?v=783gZSxvH20>
- נאמר לתלמידים: כאשר שמעו תלמידיו של הצדיק את הסיפור הם התרגשו והזדעזעו.
- נדון עם התלמידים:

- ממה אתם מתפעלים כשאתם שומעים את השיר? (טוב ה', השגחת ה', יחס לפרטים הקטנים)
- מי יודע מיהו הממונה האמיתי? (הקב"ה)
- נסו לדמיין: מה אמרה התולעת כששמעה את השיר?
- איזה שם מתאים לדעתכם יותר לשיר, "העלה הקטן" או "התולעת הקטנה"?
- האם נפילת העלה זה דבר טוב או רע?
- המוקד בשיר הוא השגחת ה'. העלה לא בחר ליפול, אנו רואים עלה נופל ולא מבינים למה זה קורה. מה זו השגחה פרטית? הקב"ה ציווה על הרוח שגרמה לעלה ליפול כדי להציל את התולעת. איפה אנו פוגשים השגחה פרטית בחיים שלנו? אפילו בחיי היום-יום.
- נבקש מהתלמידים לכתוב מכתב מהעלה לתולעת או מהתולעת לעלה (נספח 2).
בכתיבה זו יהיה עיבוד של הרעיון על ההשגחה הפרטית.
- נאפשר לשתף.
- נסכם את השלב: בתחילת השיעור ראינו שהעולם צריך מנהל וממונה. בחלק זה פגשנו את הממונה וראינו את השגחתו הפרטית על כל בריה ובריה.

שלב ב' – הכול במקרה?

- נספר לתלמידים על ניוטון, אך לפני כן ניתן הקדמה קצרה שתהווה רקע לסיפור ותעזור להבנתו: ניוטון היה מדען גדול. בסיפור נראה שהדגים את כוכבי הלכת שנעים סביב השמש. שינוי קל מאוד בתנועה של כדור הארץ ביחס לשמש עלול לגרום לכך שלא יתקיימו חיים, כי האנושות תקפא או תישרף בגלל מרחק לא נכון ומדויק מהשמש.
- המדען האנגלי הנודע אייזיק ניוטון ערך פעם בביתו סעודה חגיגית לכבוד ידיד נעורים, אף הוא מדען חשוב, ששב לאנגליה אחרי הרבה שנים. במהלך הסעודה התעניין הידיד בנימת תמיהה בדבר נכונות השמועה כי הוא, ניוטון, מאמין נלהב באלוקים. לשמע השאלה הרצינו פני ניוטון והוא השיב בשקט: "רצוני להראותך דבר מה אשר בוודאי יעניין אותך". בחדר עבודתו הוריד ניוטון מאחד המדפים מערכת כדורים, גלגלים וקפיצים, והסביר: "אלו הם כוכבי הלכת. הנה זהו כדור הארץ כשסביבו חג הירח. זהו שבתאי על ירחיו וזהו צדק וכו'. ועתה ראה". במשיכת חוט הפעיל ניוטון את המערכת והנה החלו ה"כוכבים" לנוע זה לצד זה וזה סביב זה בסדר מופתי, כאשר הם מחקים בדיוק נפלא את מהלכי הכוכבים בחלל. האורח הנפעם ממראה עיניו (טרם התגלה החשמל המניע!) קרא בהתרגשות: "אייזיק! איך עשית זאת?!" ניוטון, המדען הדגול, השיב בשלווה מעושה (יש לקרוא בציניות): "אני? לא אני עשיתי זאת. בחצר ביתי הצטברה ערימת גרוטאות של כדורים, קפיצים וכדומה. כלב שרדף אחרי חתול גרם לחתול לקפוץ היישר על גבי ערמה זו כשהכול מתעופף באוויר.

בשביל האמונה
צעירה פעילות סיכום – מגלים פנינים
בשביל הלב, המנהל לחינוך דתי

לשמע הרעש יצאתי לחצר ולפליאתי גיליתי כי שיבת החפצים השבים לאדמה זה על גבי זה וזה בסמוך לזה יצרו מוצר זה שלפניך.

למראה פניו המשתוממות של האורח השתנתה נעימת דיבור המארח והוא המשיך בקול מוכיח: "מערכת זו אינה אלא מערכת דמה המחקה את המקור האמיתי העצום המורכב והמפליא לאין ערוך. הדמה אינו יכול להיווצר בדרך מקרה... והמקור - כן?!"

- נקשיב לתחושות של התלמידים לאחר הסיפור. ניתן לכונן בשאלות כמו: "האם חשבתם פעם על העולם המופלא?" "מה אפשר ללמוד מהסיפור?" "מה ניסה ניוטון להראות לידידו?" ועוד.

סיכום:

- נקרין סרטון קטן המדבר על יפי הבריאה. מצ"ב דוגמא לסרטון על גירף שרק נולד ומנסה לעמוד וללכת.

<https://www.hidabroot.org/article/238264>

שנה א' – אמונה
אמונה בשילוב שיתוף והשתתפות ומעורבות חברתית

נספח 1 – מילות השיר

מדוע נשר העלה

צהרי היום, השמש מפיצה חומה ואורה.
החסידים בבית המדרש לומדים יחדיו תורה.
הבעל שם טוב הקדוש, פסק מלימודו ולפתע קרא:
יוצאים ליער! לכו אחריי!
התלמידים שמחים: טיול עם הרבי זה ממש כדאי.
ובתוך היער העבות אילן צומח
פארותיו למרום שולח
הרבי נעצר, עליו הוא מתבונן...
והחסידים עושים גם כן.
עובר הזמן, דקה ושתיים,
והרבי מתבונן עדיין.
תמהים החסידים אך כל אותו הזמן,
כמו הרבי מתבוננים הם באילן.
לפתע נשבה רוח חמימה
ועלה קטן נשר לאדמה.
חסיד אחד מיד שאל: מדוע ועל מה
הושלך העלה לאדמה?
החסידים מטים אוזנם,
מה תשובה ייתן רבם?
והרבי התכופף ושאל את העלה: האם תרע מפני מה
הושלכת לאדמה?
ענה העלה: "באמת איני יודע,
הענף שלי לפתע התנועע..."
"ענף עבות, ענף עבות,
התרע להשיב על זאת?"
הרבי על הענף הקשה,
אמור נא לי בבקשה.
ענה הענף: "באמת איני יודע, מה שבטוח,
את הכול עשתה הרוח."
"רוח, רוח חמימה,
מדוע השלכת העלה לאדמה?"
ענתה הרוח: "באמת איני יודעת, כי לנשוכ כך או כך
זאת מצווה עליי מלאך."
החסידים כעת כמתח כי זאת כולם יודעים,
הרבי מדבר עם מלאכים.
ענה המלאך: "אני מוכרח, אני שליח, מבצע הפקודות,
רק בורא עולם יענה לכם על זאת."
הרבי וכל חסידיו עומרים בתפילה חרישית
ליושב במרומים לעושה בראשית
שיפקח את לבם להבין את דרכיו, שייתן במוחם מחשבה
מדוע? ומפני מה? עלה קטן הושלך לאדמה.
או אז בלי לחשוש
רכן על האדמה הרבי הקדוש.
הרים את העלה והראה לחסידיו
תולעת קטנה נחה מתחתיו.
ביקש הבעל שם טוב: "ספרי תולעת, כל מה שאת יודעת."
והתולעת סיפרה: "נקלעתי לצרה"
השמש על ראשי קפחה, והייתי רעבה.
קראתי אז לאל שיומן לי מעט צל.
וגם מזון שלא אסבול, משהו גם לאכול.
בורא עולם ברחמיו שלח לי העלה, שנפל מהענף,
שהתנועע מהרוח, שהמלאך לה זאת הורה.
ואני נושעתי מצרה.

מדוע נשר העלה

צהרי היום, השמש מפיצה חומה ואורה.
החסידים בבית המדרש לומדים יחדיו תורה.
הבעל שם טוב הקדוש, פסק מלימודו ולפתע קרא:
יוצאים ליער! לכו אחריי!
התלמידים שמחים: טיול עם הרבי זה ממש כדאי.
ובתוך היער העבות אילן צומח
פארותיו למרום שולח
הרבי נעצר, עליו הוא מתבונן...
והחסידים עושים גם כן.
עובר הזמן, דקה ושתיים,
והרבי מתבונן עדיין.
תמהים החסידים אך כל אותו הזמן,
כמו הרבי מתבוננים הם באילן.
לפתע נשבה רוח חמימה
ועלה קטן נשר לאדמה.
חסיד אחד מיד שאל: מדוע ועל מה
הושלך העלה לאדמה?
החסידים מטים אוזנם,
מה תשובה ייתן רבם?
והרבי התכופף ושאל את העלה: האם תרע מפני מה
הושלכת לאדמה?
ענה העלה: "באמת איני יודע,
הענף שלי לפתע התנועע..."
"ענף עבות, ענף עבות,
התרע להשיב על זאת?"
הרבי על הענף הקשה,
אמור נא לי בבקשה.
ענה הענף: "באמת איני יודע, מה שבטוח,
את הכול עשתה הרוח."
"רוח, רוח חמימה,
מדוע השלכת העלה לאדמה?"
ענתה הרוח: "באמת איני יודעת, כי לנשוכ כך או כך
זאת מצווה עליי מלאך."
החסידים כעת כמתח כי זאת כולם יודעים,
הרבי מדבר עם מלאכים.
ענה המלאך: "אני מוכרח, אני שליח, מבצע הפקודות,
רק בורא עולם יענה לכם על זאת."
הרבי וכל חסידיו עומרים בתפילה חרישית
ליושב במרומים לעושה בראשית
שיפקח את לבם להבין את דרכיו, שייתן במוחם מחשבה
מדוע? ומפני מה? עלה קטן הושלך לאדמה.
או אז בלי לחשוש
רכן על האדמה הרבי הקדוש.
הרים את העלה והראה לחסידיו
תולעת קטנה נחה מתחתיו.
ביקש הבעל שם טוב: "ספרי תולעת, כל מה שאת יודעת."
והתולעת סיפרה: "נקלעתי לצרה"
השמש על ראשי קפחה, והייתי רעבה.
קראתי אז לאל שיומן לי מעט צל.
וגם מזון שלא אסבול, משהו גם לאכול.
בורא עולם ברחמיו שלח לי העלה, שנפל מהענף,
שהתנועע מהרוח, שהמלאך לה זאת הורה.
ואני נושעתי מצרה.

הדבר הטוב
שקרה לי...

הדבר הטוב שקרה לי...

כדאי להיות עלה

זכיתי להיות עלה
